

telijke helft van het eiland voor schietoefeningen worden gebruikt en al zal „de schade, aan de vogelwereld berokkend, tot een minimum beperkt blijven, aangezien in hoofdzaak geschoten zal worden met nietspringende projectielen”.

J. W.

Nieuwe vindplaats van de Rosse Woelmuis. Wat de verspreiding van de Rosse Woelmuis *Clethrionomys glareolus* (Schreb.) in Nederland betreft geeft Mej.Dr. A. Schreuder in haar artikel „Verspreiding en voorgeschiedenis der niet algemeene Nederlandsche muizen” (Zoölogische Mededeelingen XXV, pp. 239-284, 1945) als verspreidingsgebied de vrij hoge gronden aan. De enige uitzondering hierop vormen de vindplaatsen Naardermeer en Boskoop. Volgens de schrijfster houdt deze woelmuis zich vooral op in licht bos, struikgewas en langs bosranden, hoewel Erna Mohr ook weiland en velden vermeldt.

In Mei 1944 vond ik in bosuil-braakballen uit Giessendam één schedel van deze muis, in 1946 vond ik van dezelfde plaats zelfs twee schedels in bosuil-braakballen. Mogelijk dat verder braakballen-onderzoek in ons land meer aan het licht brengt hieromtrent, misschien treedt een verschuiving in het areaal op of krijgt E. Mohr ook voor ons land gelijk.

Ik druk de lezers van D.L.N. op het hart uilebal-vondsten ter onderzoek te sturen aan Mej. Dr A. Schreuder, Dongestraat 6, Amsterdam met vermelding van vindplaats.

Dordrecht.

C. J. VERHEY.

Grote Sterns. Toen Fr. Kooymans en ik de 26ste Maart op de Beer kwamen, waren we verrast, in de hoek bij de Zuiderpier al een troep van ongeveer 300 Grote sterns te zien. We weten natuurlijk niet of dit al broedvogels van de Beer waren; op het terrein vertoonden ze zich nog niet. Wel vertrokken er voortdurend stellen van twee hoog de lucht in, waar ze zich een tijdlang met forse vleugelslagen omhoog werkten, in grote spiralen om elkaar heen vliegend, om dan tenslotte van grote hoogte in een prachtige glijvlucht omlaag te suizen, waarop ze zich weer bij de troep voegden. Het was een heerlijk gezicht, om deze geweldige vlieg-evoluties hoog in de blauwe voorjaarslucht door de kijker gade te slaan.

N. T.

Hoe komen vogels aan zoogdierharen in hun nest? Gisteren langs de Rijksweg naar Den Haag fietsend, zag ik in een hoek van een afgerasterd terrein vier ezels staan. Op de rug van een der ezels zag ik al van verre iets bewegen. Het bleek een kauwtje te zijn, dat, met forse rukken, bezig was, haren uit de dikke pels te plukken. De ezel trok zich van het gedoe niets aan. De kauw werkte de hele ezelsrug af, waarschijnlijk niet anders dan losse haren er uit trekkend. Toen wipte hij over naar ezel nummer twee, en nam ook diens rug onderhanden. Na een halve minuut had hij zijn snavel vol haren, en vloog er mee naar zijn nest.

Leiden 1 Mei 1948

N. T.

Grote Vuurvlinder. De heer v. d. Zanden, die zich in een Korte Mededeling in de April-afl. van D.L.N. zo somber uitlaat over onze Grote vuurvlinder, kan ik misschien geruststellen. Wel is de eerst ontdekte vindplaats bij Wolvega door ontginning verloren gegaan, doch er zijn daarna nieuwe plekken ontdekt, o.a. in de Lindevallei, waarvan een belangrijk stuk, dank zij It Fryske Gea, als natuurmonument gespaard is gebleven (zie het verslag van die Vereniging en de artikelen van Thijssse in D.L.N. van April 1940 en Juli 1942). Op sommige van de vindplaatsen vloog de Grote vuurvlinder het vorig jaar zelfs zeer talrijk.

Daarentegen is volgens een Engelse opgave van 1947 in Wicken Fen het voornaamste terrein van deze Vuurvlinder in de oorlog omgeploegd en werd daar in 1946 geen enkel exemplaar meer gezien.

J. W.

Een paar zeldzame strandvondsten. 25 Mei '47 vond ik in aangespoelde Wulkennesten op 't strand van Renesse 2 roodgekleurde tolhorentjes, die ik eerst niet thuis kon brengen. Het bleek, dat we met *Cantharidus exasperatus*, een soort, die tot nu toe nog niet van onze kust bekend was, te doen hadden. Deze soort leeft niet noordelijker dan het Kanaal. Ondertussen werden ook nog 4 ex. op de Waddeneilanden gevonden.

Op een balkje, dat 11 Oct. '47 aan de Heertjesinlaag bij Serooskerke aanspoelde vond ik 22 ex. van *Elminius modestus* Darwin, een zeldzaam zeepokje. *Elminius modestus* hoort thuis in de wateren van Australië en Tasmanië. In 1945 werd hij voor het eerst ontdekt in Chichester-Harbour (Engeland), waar hij waarschijnlijk door op Australië varende schepen ingevoerd werd.

18 Oct. '47 vond ik weer 36 stuks op een aangespoelde plank bij Renesse. Op 't strand van Kijkduin werd deze soort ook reeds gevonden. Het is dus zeker de moeite waard meer op deze soort te letten. Ze lijken 't meest op gewone Zeepokken (*Balanus balanoides*), maar bestaan niet als deze soort uit 6 wandstukken, doch uit 4. Ze worden ongeveer 8 mm. groot.

Serooskerke.

J. VIERGEVER.

Engbloem. In D.L.N. van Mei 1906 (blz. 28) schreef de heer H. C. Delsman: „... de Engbloem (*Cynanchum Vincetoxicum*), waarmee ik reeds kennis maakte in het Ahrdal, even voorbij Altenahr, waar ze echter niet zooveel stond als op den Pietersberg, de eenige vindplaats in Nederland.”

Heukels' Schooflora (1911) geeft als groeiplaatsen Maastricht en Gaasterland. De Engbloem moet men dus tot de uiterst zeldzame planten in Nederland rekenen. Het is daarom misschien de moeite waard te berichten hoe ik deze plant in Haarlem en Bloemendaal heb ontmoet.

In 1940 werden enige klimrozen in mijn tuintje gezet. Tussen deze rozen schoot een vreemde plant op, die de Engbloem bleek te zijn en op heden flink uitgestoeld is. Een deel ervan gaf ik aan „Thijse's hof”, waar ze nog niet zo groot werd.

Het is een mooie border-plant geworden, ze bloeit rijk met geurige witte stervormige bloempjes en verdraagt goed zon. De dunne stengels schieten lang door, maar zijn niet stevig genoeg om rechtop te blijven staan. Ze zoeken steun bij de omringende planten en gedragen zich als klimstengels, die zich met de bladeren vasthouden. Deze zijn lang, smal en puntig.

Misschien is de plant met de wortelkluiten der klimrozen aangevoerd.

Haarlem.

R. J. GELDOF.

BOEKAANKONDIGING

J. S. D. BACON. *De Scheikunde van het Leven*, vertaald door Dr H. R. Hoogenraad.

N.V. Uitg. Mij Ae. E. Kluwer, Deventer. Geb. f 3.75.

Deze schets geeft werkelijk geheel zonder formules en met een minimum van technische termen (die bovendien in een tabel verklaard worden) in een doorlopende verhaaltoneel een overzicht over het gehele terrein van de biochemie incl. voedingsleer, vitaminen, immuniteitsleer, enz.

Prof. A. J. SHAND. *Aardlore*. Geologie zonder vaktermen, vert. door Dr J. F. Steenhuis.

N.V. Uitg. Mij Ae. E. Kluwer, Deventer. Geb. f 3.95.

Een in zeer eenvoudige beelden behandelde, maar vrij uitvoerige verklaring van de geologische vormingsgeschiedenis der aardkorst met fraaie foto's en schematische figuren.

Prof. Dr C. H. EDELMAN. *Over de Bodemgesteldheid van Midden-Nederland*. Uitg. N.V. Oosthoek's Uitg. Mij Utrecht. Geb. f 3.90.

De Bodemkunde als wetenschap valt midden tussen de gebieden van Aardrijkskunde, Geologie en Landbouwkunde in, en geeft van dat middelpunt uit weer aanwijzingen in de richting van Oecologie en Plantengeografie. Dit boekje, dat zichzelf veel te bescheiden aankondigt als een samenvatting van enkele voordrachten, geeft een zeer gedegen inleiding tot deze voor ons nog zo nieuwe wetenschap.

Prof. Dr H. W. METHORST en Prof. Dr M. J. SIRKS. *Het Bevolkingsvraagstuk*. Uitg. Scheltema en Holkema, N.V. Amsterdam.

Prof. Methorst behandelt de kwantitatieve zijde van het bevolkingsvraagstuk met allerlei grafieken en tabellen.

Prof. Sirks geeft de kwalitatieve kant met een uitvoerige inleiding over de grondslagen der kwaliteit, welke gevonden worden in de variabiliteits- en erfelijkheidsleer. Dan worden afzonderlijk behandeld de eigenschappen van de individuen en de rassenkwesties, waaruit tenslotte weer conclusies worden getrokken aangaande de „kwaliteiten van een bevolking”.

Prof. Dr H. J. LAM, *Evolutie*. Een poging tot synthese in algemeen begrijpelijke vorm. Universitaire Pers, Leiden.

Dit boekje, ontstaan uit een serie voordrachten aan de Leidse Hogeschool, dient zich aan als een poging om de kloof te overbruggen tussen de micro- en de macro-evolutionisten, d.w.z. enerzijds de genetici en botanici, die de afzonderlijke ontwikkelingsstappen experimenteel trachten te analyseren en anderzijds de zoologen, palaeontologen en anderen, die vooreerst de grote lijnen willen proberen te zien. Het boekje geeft allerlei originele voorstellingswijzen, beelden en grafieken.

Dr E. M. VAN ZINDEREN BAKKER. *De West-Nederlandse Veenplassen*. Uitg. C. V. Allert de Lange, Amsterdam. Geb. f 7.90.

Dit boek is niet een pendant van of een vervolg op het Naardermeerboek van dezelfde schrijver, maar eerder een toepassing er van. Na een uitvoerig gedocumenteerde historische inleiding geeft het een globaal overzicht van de verlandingstypen en andere vegetatievormen in de verschillende plassegebieden, ook van het Naardermeer. De prachtig gereproduceerde vogelfotografies van Nol Binsbergen en enkele plantenfoto's van Croockewit geven het boek een feestelijke verlichting.

J. Hs.